

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ИЗНУДВАЧ

Превод от английски: Иван Мадански, 1993

chitanka.info

Детринджър бе изгонен от родната си планета Ферланг за „извънредно непристойни и престъпни действия“. Той нахално плю по време на Съзерцанието и прегъна коляно, когато Великият Регионален Повелител го удостои с наплюване.

Подобна наглост обикновено се наказва с двадесет години „безусловен остракизъм“. Обаче Детринджър направо прекали, като извърши „преднамерена изповед“ по време на Възпоменателната Среца. Там на всеослушание и с подробности разказваше за долните си любовни похождения.

Последната му антиобществена проява нямаше равна в новата история на Ферланг. Детринджър изрази „неприкрито злобно насилие“ по отношение на някой си Уканистър. Приписаха му и „явна агресивност на публично място“, каквато планетата не помнеше от времето на първобитната Епоха и Смъртоносните игри.

С тази отвратителна постъпка, която имаше за Уканистър не само физически, но и морални последствия, Детринджър си изпроси най-суровото наказание — „безсрочно заточение“.

Ферланг беше четвъртата планета на едно малко слънце в края на Галактиката. Изведоха Детринджър в междугалактическата пустош и го зарязаха на произвола на съдбата в крехка, недооборудвана спортна ракета. Заедно с него доброволно се заточи и преданият му механичен слуга Айчър.

И трите жени на Детринджър — Марук, Гуенифър и Уу — официално се разведоха с него чрез Тържествения Акт на Вечно Презрение. Осемте му деца минаха през Обреда на Отричането. Злите езици твърдяха, че Дарани, най-малката, прошепнала: „Каквото и да си направил, татенце, аз пак ще те обичам.“

Това, разбира се, не можеше да утеши Детринджър. Много скоро енергийните му запаси почти привършиха. Наложиха се да мине на строг порцион. Налегнаха го глад, студ, жажда и перманентно главоболие от недостиг на кислород. От всички страни бе обграден от убийствената пустош на космоса, нарушавана само от безжалостния блясък на далечните звезди. Той изключи двигателите. Не виждаше смисъл да хаби гориво в безбрежното пространство между галактиките, способно да изчерпи до дъно резервоарите и на най-големите кораби. Трябваше да го пести за междупланетни маневри, ако възникнеше и най-малката възможност за това.

Скова го убийствено еднообразие. Някое слабо същество би се отчаяло и би полудяло в тази обстановка. Но Детринджър нямаше намерение да се предава. Това не бе в характера му. Осъденият се занимаваше с гимнастика, потопяваше се във високоскоростна медитация, всяка „вечер“ устройваше концерти на Айчър, който не се отличаваше с кой знае какъв музикален слух. Прилагаше стотици способности за разнообразяване на ежедневието, описани в книгата „Начини да оцелееш в самота“. Стараеше се да избягва нерационалните мисли за неизбежната смърт.

Времето си течеше все така монотонно, когато нещо в обкръжаващото пространство рязко се промени. Космическото спокойствие отстъпи място на играта на електрически заряди, а този факт вещаеше нови бедствия. Мощна електрическа буря налетя върху двамата изгнаници и ги запокити в самото сърце на междугалактическата бездна. Единствено безпомощността спаси ракетата. Тя покорно се предаде във властта на фронта на бурята и затова не се разпадна.

Едва ли си струва да се описват изпитанията и трудностите, които се струпаха на главите на пасажерите. Важното бе, че оцеляха. Титаничните електрически тласъци утихнаха и след известно време Детринджър се събуди и отвори очи. Погледна през илюминатора, след което отчете показанията на навигационната апаратура.

— Ето че междугалактическата пустош остана назад — съобщи той на Айчър. — Изхвърлени сме близо до границите на някаква звездна система.

Айчър се подпря на алуминиевия си лакът и произнесе:

— Клас на звездата?

— „О“ — отговори Детринджър.

— Слава на Създателя! — Айчър вдигна очи нагоре и рухна без енергия в батериите си.

Последният полъх на космическия вятър затихна още преди ракетата да пресече орбитата на най-външната, деветнадесета по ред планета в системата на младото, живородаряващо светило. Детринджър зареди работа от корабните акумулатори, без да се вслушва в думите му, че енергията трябва да се пести за извънредни обстоятелства.

А такава вече бе налице. Приборите показваха, че само на петата планета Детринджър може да мине без животообезпечаващи средства. Обаче наличното гориво не стигаше, за да се доберат до там.

Можеше да си седят тихо и да се надяват на случайността — да ги подхване някое течение или даже буря. Но запасите от храна, вода и енергия бяха толкова оскъдни, че не можеха да разчитат само на късмета си. Освен това, течения и бури сигурно щеше да има, но далеч не винаги попълни.

Детринджър избра по-активния и може би по-опасния вариант. Той реши да се движи напред с оптимална скорост и по най-икономичната траектория, докато запасите от гориво позволяват това.

С цената на неимоверни усилия и благодарение на виртуозното си пилотиране, Детринджър се добра на около триста милиона километра от заветната цел. Горивото бе изчислено до капка. В резервоарите остави само толкова, колкото да извърши кацането.

Корабчето дрейфираше из пространството. Все още се носеше към Петата, но с такава скорост, че и хиляда години не биха му стигнали да навлезе в атмосферата ѝ. Не бе нужно много въображение, за да си представи кораба като гроб, а себе си като негов обитател. Но Детринджър отхвърли тази мисъл и реши да не нарушава приетия режим — гимнастика, концерти и високоскоростна медитация.

Айчър беше озадачен от това поведение. Имаше ортодоксален мозък и тактично намекна, че това държание е неуместно, следователно и безразсъдно при създалата се ситуация.

— Прав си, разбира се — бодро отговори Детринджър. — Позволи ми обаче да ти напомня, че Надеждата, в това число и неосъществимата, влиза в числото на Осемте Нематериални Блага. Според Втория Патриарх това означава, че стои една степен по-високо от което и да е Практическо Съждение.

Позоваването на Патриарха убеди Айчър, който дори се съгласи да изпее заедно с Детринджър два псалма. Тази сценка беше колкото комична за очите, толкова непоносима за ушите.

Запасите от енергия застрашително намаляваха. Съкратиха порцията двойно, после четворно. Агрегатите едва кретаха с десет процента от нужната им енергия. Айчър постоянно увещаваше своя стопанин да влее заряда на неговите батерии в студените нагреватели. Детринджър, треперейки от студ, упорито отказваше.

Може би темпераментът влияе на съдбата. Този въпрос трябва основно да се проучи и да се анализира. Иначе едва ли попятното течение би се появило точно в момента, когато от енергията остана само приятен спомен.

Кацането се оказа повече от лесно за такъв умел майстор. Детринджър спусна кораба като пухче върху зелената повърхност на планетата. Когато двигателите окончателно спряха, оставаше гориво точно за тридесет и осем секунди.

Айчър падна на колене и прослави Създателя, благоволил да им даде убежище. Детринджър му се скара:

— Преди да започнеш да лееш сълзи, по-добре да се огледаме.

Петата планета се оказа напълно гостоприемна. Имаше всичко необходимо за живот, но без излишно разточителство. Изгнаниците скоро разбраха, че са приковани тук завинаги. Само високоразвита цивилизация би могла да произведе гориво за корабните двигатели, но въздушното разузнаване не откри в този живописен свят дори следа от разумни същества.

Айчър превключи веригите си и се приготви да изкара определеният му от батериите срок на това уютно място. Препоръча и на Детринджър да се примири с неизбежното. С основание отбеляза, че дори и да имаха гориво, нямаше смисъл да летят по-нататък, защото без ремонт, полетът с този кораб си беше чисто самоубийство.

На Детринджър обаче не му действаха разсъждения от подобен род.

— По-добре да умра на борда, отколкото да се примиря с подобен живот — заяви той.

— Господарю — почтително отбеляза Айчър. — Това е ерес.

— Сигурно си прав — съгласи се Детринджър безгрижно. — Но интуицията ми подсказва, че нещо ще се случи.

Айчър се обърна и тайно занарежда молитва за спасението на душата на своя стопанин. Все още се надяваше, че Детринджър ще се примири с Вечната Самота.

Капитан Едуард Майклис Макмилън беше застанал в средата на каюткомпанията на изследователския кораб „Джени Линд“ и изучаваше лентата, излизаща от координирация компютър марка 1100.

В рамките на грешката на апаратурата можеше да се твърди, че новата планета не крие никакви опасности.

Макмилън се бе стремил към този миг цял живот. Блестящо завърши курса по естествени науки в Таоския университет, после продължи да се занимава с ядрена физика. Докторатът му на тема „Някои предварителни бележки относно техниката на междузвездното маневриране“ бе посрещнат добре от колегите му, изданието, предназначено за широката публика под заглавие „Изгубени и намерени в дълбокия космос“ също пожъна успех. А след отпечатването на статията му „Използване на теорията на отклонението в методите за кацане“ в списание „Найчър“, той си осигури капитанското място в първия американски звездолет.

Макмилън беше висок, добре сложен и красив мъж, с преждевременно посребрени коси за своите тридесет и шест години. Като пилот нямаше равен на себе си. Неговите реакции бяха винаги безпогрешни, точни и правилни.

Значително по-трудно му се отдаваше общуването с хората. Беше някак мекушав и необикновено отстъпчив. Винаги при взимане на решения го измъчваха съмнения. Това може и да отива на един философ, но е слабост за всеки командир.

На вратата се почука и без да изчака отговор, в стаята влезе полковник Кетълман.

— На пръв поглед тук всичко е наред. Вие как мислите?

— Профилът на планетата прави приятно впечатление — сухо отговори Макмилън.

— Отлично — Кетълман тъпо зараглежда данните от компютъра. — Нещо интересно?

— Доста неща. Всичко сочи наличието на уникална растителност. Освен това биологическите тестове откриха някои аномалии...

— Не питам за това — Кетълман махна с ръка, демонстрирайки презрението на истинския войник към разни цветя и пеперуди. — Имам предвид нещо по-важно — армия, космически флот...

— Долу няма и следа от цивилизация. Съмнявам се да открием разумен живот.

— Кой знае... — промълви Кетълман.

Той беше твърд, непоколебим и здрав човек, ветеран от много бойни операции. Като майор се бе сражавал в джунглите на Хондурас и завърши войната с чин подполковник. Званието полковник получи по време на злополучния Нюйоркски метеж, когато той лично поведе своите хора при щурма на кметството и успя да удържи Четиридесет и втора улица от набезите на Безпътния батальон. Беше смел и имаше репутацията на „баща на войните“. Служебната му кариера бе безупречна. Освен това беше близък приятел с много сенатори и тексаски милионери. Всичко това оказа влияние при получаването на така желаното от него назначение за командир на военните операции на кораба „Джени Линд“. Сега с нетърпение чакаше мига, когато бойният отряд от двадесет морски пехотинци ще стъпи на повърхността на планетата. Това събитие го вълнуваше извънредно много. Той изобщо не зачиташе показанията на приборите. Отлично разбираше, че долу може да се е спотаило какво ли не, готово всеки момент да удари, убие и унищожи, ако той не го изпревари.

— Все пак долу наистина има нещо — добави Макмилън. — Открихме космически кораб.

— Ето! — доволно извика Кетълман. — Така си и мислех! Само един ли открихте?

— Да. Много малък кораб, двадесет пъти по-малък от нашия. Със сигурност не е въоръжен.

— Разбира се, те точно това искат да си помислим — заяви полковникът. — Интересно къде са останалите?

— Кои останали?

— Другите вражески кораби, войската, ракетите „земя-космос“ и всичко останало.

— Присъствието на един кораб не обуславя логически наличието на втори кораб — отбеляза Макмилън.

— Така ли? Чуйте, Едуард, мен на логика са ме учили джунглите на Хондурас. Според техните правила, ако видиш една маймуна с мачете, знай, че наоколо са се притаили още петдесет. И не зяпай, защото набързо ще те лишат от уши. Само малко да се забавиш в търсене на доказателства и ще те очистят като муха.

— Тук условията са по-различни — не се съгласи Макмилън.

— Какво от това?

Капитанът вътрешно избухна и се обърна. Изпитваше почти физическа болка от общуването с Кетълман. Полковникът беше свадлив и праволинеен, лесно побесняваше и се отличаваше с категоричните си мнения, които като правило бяха основани на собственото му невежество. Макмилън отлично разбираше, че антипатията им е взаимна. Беше му пределно ясно, че Кетълман го счита за мекотело, годно само за наука.

Затова и задълженията им бяха стриктно разграничени. Но за съжаление това време отмина.

Детринджър и Айчър се бяха излегнали под сянката на едно дърво и наблюдаваха безупречното кацане на огромния космически кораб.

— Няма спор, пилотът е истински ас — отбеляза Детринджър. — За мен ще бъде чест да се запознаем.

— Мисля, че ще имате такава възможност — отзова се Айчър. — Едва ли е случайност фактът, че кацнаха до нас, след като имаха на разположение цяла планета.

— Не се съмнявам, че са ни открили — съгласи се Детринджър. — Решили са да действат без излишни хитрости. И аз бих постъпил така.

— Вашите разсъждения не са лишени от логика — каза Айчър. — Но какво ще предприемете сега?

— Ще се срещна с тях!

— Исторически момент! Представител на народа на Ферланг скоро ще поздрави първите разумни същества. По ирония на съдбата тази велика мисия се падна на един престъпник!

— Тази „велика мисия“ ми беше натрапена със сила. Можеш да бъдеш сигурен, че не съм се домогвал до нея. Между другото, би било добре да не споменаваш за дребните разногласия между мен и властите на Ферланг.

— Искате да излъжа?

— Защо така грубо? Приеми го като желание да спестиш на съотечествениците си срама от това, че техния представител, осъществил за първи път контакт с разумни същества, на практика е осъден на „безсрочно заточение“.

— Така става.

Детринджър внимателно се вгледа в своя механичен слуга.

— Струва ми се, че не одобряваш напълно моите мисли?

— Познахте, сър. Но ви моля да ме разберете. Аз съм ваш покорен слуга и винаги съм готов да пожертвам живота си за вашето благополучие. Ще ви служа вярно докато умра, а стига да е възможно — и след това. Обаче предаността ми към дадено физическо лице не може да разколебае моите религиозни, социални и етични убеждения. Обичам ви, сър, но въпреки това не одобрявам вашето поведение.

— Добре, предупреден съм. Сега е време да обърнем внимание на тия непознати. Люкът се отваря. Излизат.

— Излизат войници — уточни Айчър.

Новодошлите се оказаха двуноги. И те като Детринджър имаха по два горни израстъка, една глава, една уста, един нос, не се забелязваха антени или опашки. По снаряжението им личеше, че са войници. Всеки един беше тежко натоварен с множество предмети. Можеше да се разпознаят огнестрелни оръжия, газови и бойни гранати, лъчемети, ракети с малък радиус на действие, ядрени бойни глави и много други. Телата им бяха защитени от бронирани костюми, на главите си носеха прозрачни шлемове. Отрядът се състоеше от двадесет същества плюс още едно, на пръв поглед невъоръжено, явно техен командир. Държеше само една гъвкава палка — вероятно символ на властта, — с която се потупваше по долния израстък и вървеше гордо пред останалите, без да бърза.

Войниците се движеха във верига, прибъгвайки от дърво до дърво. Видът им говореше, че са подозрително настроени и готови за решителни действия. Оня с палката крачеше без да се навежда, демонстрирайки безгрижие, ненужна храброст или просто глупост.

— Стига сме седели в храстите — реши Детринджър. — Време е да се покажем и да ги посрещнем с достойнство, както подобава на емисар на народа на Ферланг!

Детринджър веднага стана и тръгна срещу войниците, съпроводен от Айчър. В този момент беше просто великолепен!

На борда на „Джени Линд“ всички знаеха за съществуването на чуждия кораб. Така че приближаващото се същество не би трябвало да предизвика вълнения.

Но стана точно обратното. Пехотинците, макар и морски, не бяха подготвени за среща с истински, жив иноземец. Голямото събитие заплашваше да се превърне в пълен провал. Какви трябваше да са първите думи? В такъв исторически момент в главата ти се въртят само глупости. Току-виж си изтърсил нещо като „Доктор Ливингстън, предполагам?“ И над тези думи, банални или не, човечеството ще се смее векове наред. Не биваше да се допусне такъв позор!

И капитан Макмилън, и полковник Кетълман търсеха достойно начало и отхвърляха един след друг всички варианти с тайната надежда, че ще гръмне някоя интегрална схема в превеждащия компютър С-31. Всеки от войниците се молеше вътрешно чуждоземецът да заговори когото и да е, само не него. Даже готвачът се притесни — ами ако оня най-напред попита какво ядат?

Но всички бяха далеч зад Кетълман. „Няма да заговоря първи с него, ако ще всичко да отиде по дяволите!“ — реши за себе си той. Полковникът забави крачка, като тайно се надяваше войниците да го изпреварят. Но те също спряха — не смееха, пък и не искаха да вървят пред командира си. Макмилън вървеше след пехотинците и също спря. Проклинаше се, че е навлякъл тази смешна парадна униформа. Изобщо не се съмняваше, че изглежда най-представителен и чужденецът ще се запъти право към него.

Земляните застинаха. Инопланетянинът бавно се приближаваше. Объркването в редиците им премина в паника. Морските пехотинци бяха готови да побегнат всеки момент. Това не убягна от вниманието на Кетълман. Той буквално се вцепени при мисълта, че хората му ще направят за смях и него, и американските въоръжени сили.

В този момент се сети за журналистите. Ама разбира се, журналистите! Пусни представителите на пресата да се оправят, нали за това им плащат.

— Взвод, стой! — изкомандва полковникът.

Инопланетянинът също се спря. Чудеше се какво става.

— Капитане — обърна се Кетълман към Макмилън. — Предлагам за този исторически момент да пуснем... Имам предвид да събудим журналистите.

— Прекрасна идея! — веднага се отзова Макмилън и даде необходимите нареждания, според които трябваше незабавно да

извадят от анабиозата всички кореспонденти и да ги изпратят на мястото на срещата.

След това решение нямаше какво да правят. Просто стояха и чакаха.

Представителите на печата се съхраняваха в специално помещение. Табелата на вратата гласеше: „Анабиоза. Вход за външни лица — строго забранен“. Отдолу бе добавено на ръка: „Събуждане само в случай на сензация“.

В стаята, в специални индивидуални капсули се съхраняваха петима журналисти и една журналистка. Бяха решили единодушно, че през яловите години на полета не си струва да губят ценно индивидуално време и затова се потопиха в анабиоза, докато не се случи нещо, което да заслужава тяхното внимание. Преценката за това кое е сензация и кое не, повериха на Макмилън, който в студентските си години е бил сътрудник на „Финикс Сън“.

Реймон Делгадо, инженерът шотландец с доста богата биография, получи поръчение да събуди журналистите. Петнадесет минути по-късно те все още не бяха осъзнали напълно какво се е случило, но напиреха да разберат.

— Кацнахме на планета от земен тип — обясни Делгадо. — Обаче няма и следа от цивилизация или разумен живот.

— И за какво ни събудихте? — възмути се Квебрада от Североизточната агенция.

Делгадо невъзмутимо продължи:

— Работата е там, че тук има космически кораб и от него излезе, нали се досещате, един разумен индивид.

— Това вече е нещо друго — обади се Милисент Лопес, сътрудничката на „Женска дреха“. — Не обърнахте ли внимание как е облечен?

— Установихте ли колко е разумен? — попита Матиас Ъпман от „Ню Йорк Таймс“.

— Какви бяха първите му думи? — поинтересува се Ейнджъл Потьомкин от „Ен Би Си Си Би Ес Ей Би Си“.

— Нищо не е казал — отговори инженер Делгадо. — Пък и досега не сме го питали нищо.

— Искате да кажете — изуми се Е. К. Кветсатла от Западната агенция, — че първият срещнат от човечеството инопланетянин си

стои като стълб и никой не го интервюира?

Всички моментално докопаха камери и магнетофони и се втурнаха към изхода. Намръщени от яркото слънце, трима журналисти в движение грабнаха преводача С-31, разбутаха морските пехотинци и плътно обкръжиха пришълеца.

Ъпман включи С-31 и подаде втория микрофон на иноземеца, който след кратко колебание го взе.

— Проверка. Едно, две, три. Разбрахте ли какво казах?

— Казахте „Проверка. Едно, две, три“ — произнесе Детринджър и всички въздъхнаха с облекчение. Първите думи най-после бяха изречени и благодарение на тях в бъдещите учебници по история Ъпман щеше да изглежда като истински идиот. Но на него не му пукаше от това, желаше само името му някой ден наистина да попадне в учебниците. Той продължи с интервюто. След него се включиха и останалите.

Наложи се Детринджър да разказва какво яде, колко дълго и често спи, с какво личният му живот се отличава от ферлангските норми, какви са първите му впечатления от земляните. После се посипаха въпроси за философските му възгледи, броя на жените, как се справя с тях, изобщо какво е да си инопланетянин. Наложи се да обяснява каква е професията му, какво хоби има, дали обича цветята и какви са развлеченията му. Принудиха го да признае дали се е напивал и какво точно означава това на Ферланг. Сподели за извънбрачните си връзки, описа любимия си спорт, изложи своето становище за междузвездната дружба, за това дали е добре да имаш опашка и още много други фундаментални проблеми.

Капитан Макмилън вече искрено се разкайваше, че е пренебрегнал своите задължения. Пристъпи напред с твърдото намерение да отърве чужденеца от безкрайните въпроси.

Полковник Кетълман тръгна след него. Нали именно той отговаряше за безопасността на експедицията и беше негов дълг да разбере истинските намерения на съществото.

Докато си изяснят функциите, малко се поскараха. Накрая решиха, че Макмилън като символичен представител на народите от Земята пръв ще се срещне с чужденеца. Тази церемония обаче си оставаше чиста формалност. Втората среща — между Детринджър и Кетълман — ще е решаваща за по-нататъшните им действия.

По този начин противоречията бяха изгладени и Детринджър се усамоти с Макмилън. Пехотинците се върнаха на кораба, сдадоха оръжието и се заеха да чистят ботушите си.

Айчър остана на мястото си. За него се залепи представителят на Среднозападната агенция, на име Мелхиър Карера, който беше сътрудник и на „Общодостъпна механика“, „Плейбой“, „Ролинг Стоун“ и „Най-доброто в автоматизацията“. Получи се доста занимателно интервю.

Беседата на Детринджър с капитан Макмилън премина блестящо. И двамата бяха тактични, проявиха търпимост и стремеж към пълно разбиране на гледната точка на другия. По много въпроси мненията им съвпадаха и те почувстваха определена симпатия един към друг. Капитан Макмилън с удивление откри, че иноземецът му е далеч по-симпатичен от Кетълман.

Разговорът с полковника премина по съвсем друг начин. След размяната на любезности Кетълман пристъпи директно към въпроса.

— Какво правите тук?

Детринджър обясни своето положение така:

— Моят кораб е част от предните разузнавателни части на космическия флот на Ферланг. Електронна буря ме отклони от курса и когато горивото ми свърши, бях принуден да извърша принудително кацане.

— Значи сте безпомощен, така ли?

— Да. Макар и временно, разбира се. Веднага след като подготвят необходимото оборудване и персонал, ще изпратят насам спасителен кораб. Но всичко това изисква доста време. Така че ще ви бъда безкрайно признателен, ако успеете да ми отпуснете малко гориво.

— Хмм — подполковникът се намръщи.

— Извинете?

Преводачът С-31 поясни:

— „Хмм“ е вежлив звук, който означава период на мълчалив размисъл.

— Глупав сандък! — изрева Кетълман. — „Хмм“ изобщо не означава това! Значи искате гориво?

— Да, полковник — потвърди Детринджър. — Ако се съди по външните признаци, двигателите на двата кораба много си приличат.

— Двигателната система на „Джени Линд“... — започна С-31.

— Чакай, това са секретни сведения — възмути се Кетълман.

— Съвсем не — възрази компютърът. — През последните години тази система се използва навсякъде на Земята, а миналата година официално я разсекретиха.

— Хмм — отрони полковникът и с вид на страдалец изслуша лекцията за устройството на двигателите.

— Така си и мислех — кимна Детринджър. — Дори няма да се наложи да се смесва. Вашето гориво може да се използва в същия вид. Ако, разбира се, отделите малко за мен.

— За това няма да има проблем — каза Кетълман. — Имаме достатъчно. Но според мен първо трябва да уточним нещо.

— Какво по-точно?

— Дали това ще осигури нашата безопасност.

— Не виждам връзката.

— Очевидна е. По всичко личи, че на Ферланг има високоразвита техническа цивилизация. Като такава, тя представлява потенциална заплаха за нас.

— Драги Кетълман, та нашите планети се намират в различни галактики!

— Какво от това? Ние, американците, винаги сме се стремели да воюваме колкото е възможно по-далече от дома. Може и при вас да действат същите принципи.

Детринджър успя да запази самообладание.

— Ние сме мирен народ и сме заинтересовани от междузвездната дружба и сътрудничество.

— Това са само думи. Трябват ми гаранции.

— Полковник! — възмути се Детринджър. — Да не сте леко... — той се запъна, докато намери подходяща дума — мръднал?

С-31 услужливо поясни:

— Иска да знае, дали не сте склонен към параноя.

Кетълман освирепя. Нищо не бе в състояние да го вбеси толкова, колкото намеците за психическа непълноценност. Почувства се така, сякаш го тровят.

— Не ме дразнете! — зловещо предупреди той. — В името на земната безопасност бих могъл да нареда да унищожат и вас, и кораба

ви. Когато долетят приятелите ви, следите ни ще са изстинали и няма да разберат нищо.

— Подобни действия не биха били лишени от смисъл, ако не поддържам постоянна радиовръзка. Веднага след като забележах вашия кораб, аз установих връзка с базовото командване. Съобщих им всичко, включително предполагаемия тип звезда, съдейки по строежа ви, както и вероятното местоположение на вашата система по анализа на йонната опашка.

— Ама че умник — с досада каза Кетълман.

— Информирах командването, че ще помоля да ми отпуснете малко гориво от вашите обилни запаси. Дори си мисля, че ако ми откажете, това ще се разглежда като недружелюбна постъпка.

— Не бях се сетил за това — призна полковникът. — Хмм... Имам заповед да не провокирам междузвездни инциденти.

— Виждате ли! — многозначително каза Детринджър.

Настъпи дълго мълчание. Само при мисълта, че ще помогне на някой, който може да се окаже враг, Кетълман се обриваше. Но явно нямаше друг избор.

— Е, добре — реши той. — Утре ще ви изпратя горивото.

Детринджър изказа своята благодарност, след което се впусна в дълъг разказ за непобедимата бойна техника на Космическите въоръжени сили на Ферланг. Разбира се, доста преувеличаваше. Ако изобщо каза нещо вярно.

Рано на следващата сутрин един землянин докара цистерна с гориво. Детринджър предложи да я остави някъде, но той се позова на изричната заповед на полковник Кетълман и настоя лично да влезе в кабината на корабчето и да източи горивото в резервоара.

— Е, започна се — каза Детринджър на Айчър. — Трябват ни още шестдесет такива цистерни.

— Защо пращат по една цистерна? — поинтересува се Айчър. — Това не е рационално.

— Зависи от гледната точка.

— Какво имате предвид?

— Нищо лошо, надявам се.

Часовете се нижеха, настъпи вечер, а втора цистерна така и не докараха. Детринджър тръгна към земния кораб, отклони репортерите и поиска среща с Кетълман.

Ординарецът го въведе в каютата на полковника. Обзавеждането беше повече от скромно. Украсата се състоеше от предмети, предназначени да запечатат особено важни моменти от живота на обитателя — два реда медали блестяха върху подложка от черен бархет със солиден златен обков, един доберман пинчер се зъбеше от малка снимка. Най-впечатляваща бе изсушената човешка глава, трофей от обсадата на Тегусигалпа. Самият полковник, обут в шорти в цвят каки, правеше гимнастика, като стискаше с пръстите на ръцете и краката гумени топки.

— А, Детринджър! С какво мога да ви бъда полезен?

— Идвам да разбера защо спряхте доставката на гориво.

— Така ли? — Кетълман остави настрана топките и се отпусна в креслото. — Ще ви отговоря с въпрос. Детринджър, как успявате да поддържате радиовръзка без радиоапаратура?

— Кой е казал, че нямам радиоапаратура? — възмути се Детринджър.

— Първата цистерна я докара инженер Делгадо. Имаше заповед да огледа вашата кабина. Той докладва, че на кораба ви няма и следа от радиоапаратура. Инженер Делгадо е специалист в тази област.

— Чрез миниатюризация може да... — започна Детринджър.

— Да, да, всичко може. Но вие нямате нищо. Само като информация ще ви кажа, че докато се приближавахме до планетата водихме радиопредавания на най-различни честоти, но не засякохме сигнали.

— Мога да обясня — каза Детринджър уверено.

— Направете го.

— Много просто. Излъгах ви.

— Това е очевидно. Но нищо не обяснява.

— Разрешете да завърша. Ние, жителите на Ферланг, не по-малко от вас сме загрижени за безопасността си. Засега не знаем почти нищо конкретно за намеренията ви. Здравият разум диктува да казваме колкото може по-малко за себе си. Ако вие сте толкова лековерни и простодушни, та да повярвате на лъжата, че използваме за връзка

толкова примитивно средство като радиото, това би ни дало преимущество, ако евентуално се срещнем при други обстоятелства.

— И как тогава поддържате връзка?

Детринджър като че ли се колебаеше дали да отговори.

— Мисля, че не е голяма беда, ако ви кажа. Рано или късно ще разберете, така че... Работата е там, че народът ми притежава телепатични способности.

— Телепатия? Твърдите, че можете да предавате и приемате мисли?

— Точно така.

Кетълман се втренчи в госта.

— Добре. Какво мисля в момента?

— Че аз съм лъжец.

— Вярно — потвърди полковникът.

— Но това е прекалено очевидно и не ми се наложи да чета мислите ви, за да го разбера. Трябва да ви кажа, че проявяваме своите способности само при общуването помежду си. Не закачаме другите раси.

— Знаете ли какво? — произнесе Кетълман след кратко мълчание. — Продължавам да твърдя, че вие сте един гнусен лъжец.

— Разбира се — съгласи се Детринджър. — Обаче доколко сте уверен в това?

— Дяволски съм уверен — мрачно процеди полковникът.

— Дали е достатъчно? Имам предвид вашата безопасност. Ако казвам истината, вашите вчерашни подбуди да ми дадете гориво остават в сила. Съгласен ли сте?

Полковникът неохотно кимна.

— Но дори и да лъжа, от вашата помощ няма вреда. Вие ще измъкнете едно същество от сполетялата го беда, като ще направите свои длъжности и мен, и моите съотечественици. Напълно разумно начало за една дружба, нали? Ако отчетем, че и двата народа навлизат в космоса, скорошната среща е неизбежна.

— Да предположим. Но аз мога да ви зарежа тук, като по този начин отложам първия официален контакт, докато не се подготвим по-добре за него.

— Вярно е, че можете да отложите контакта — отбеляза Детринджър. — Но от друга страна, той може да се осъществи всеки

момент. Сега имате уникалния шанс да го започнете удачно. Друг такъв случай едва ли ще се открие пред вас.

— Хмм — изкоментира Кетълман.

— Имате достатъчно основания да ми помогнете, дори и да лъжа. Не забравяйте, че не е изключено и да казвам истината. Тогава вашият отказ ще изглежда най-малкото крайно недружелюбен.

Полковникът нервно мереше с крачки тясната каюта. Обърна се рязко към Детринджър и каза с блеснал поглед:

— Прекалено сте ловък в споровете!

— Провървя ми. Логиката е на моя страна.

— Прав е за логиката — намеси се С-31.

— Я млъквай!

— Считам за свой дълг да отбележа този факт — не се предаваше компютърът.

Кетълман спря и разтърка слепоочията си.

— Детринджър, моля ви, идете си! Ще изпратя горивото.

— И няма да съжалявате — увери го гостът.

— Вече съжалявам. Моля ви, тръгвайте!

Детринджър побърза да се върне на своето корабче и да сподели с Айчър радостните вести. Роботът остана потресен.

— Мислех, че няма да се съгласи.

— И аз бях на същото мнение, но успях да го убедя — каза Детринджър и му предаде разговора почти дословно.

— Значи сте излъгали — печално констатира Айчър.

— Да. Но Кетълман знае, че съм го излъгал.

— Тогава защо ще помогне?

— Опасява се, че може и да не лъжа.

— Но лъжата е престъпление!

— Не по-голямо от това да ни захвърлят тук. Трябва да поработя. Иди и намери нещо за ядене.

Роботът мълчаливо се отдалечи. Детринджър извади звездния атлас и се зае да търси място, към което да се отправи, ако изобщо успее да излети.

Настъпи слънчево и радостно утро. Айчър отиде на земния кораб да играе шах с новия си приятел — роботът-мияч в кухнята. Детринджър очакваше гориво. Не се учуди много, че то не идва,

въпреки че минаваше обяд. Почака още два часа, след което се отправи към „Джени Линд“.

Пристигането му като че ли не изненада земляните. Веднага го съпроводиха до офицерската стая. Полковник Кетълман се бе разположил в дълбоко кожено кресло, около него бяха застанали въоръжени пехотинци. Строгото изражение на неговото лице не можеше да прикрие злорадия блясък в очите му. Капитан Макмилън също беше в стаята, седнал на стола с каменна физиономия.

— Е, Детринджър — започна полковникът. — Сега какво искате?

— Дойдох да помоля за обещаното ми гориво. Но по всичко личи, че нямате намерение да изпълните дадената дума.

— Напротив — възрази Кетълман. — Най-сериозно възнамерявах да помогна на представителя на Космическите въоръжени сили на Ферланг. Но тук няма такъв.

— Какво искате да кажете? — изуми се Детринджър.

— Пред мен стои престъпник, осъден от Върховния съд на собствения си народ. Ти си углавен елемент, чиито невероятни правонарушения нямат прецедент в юриспруденцията на Ферланг. Едно същество, което със своите чудовищни престъпления е заслужило най-голямото наказание — безсрочно заточение в бездните на космоса. Така ли е, или ще отричаш?

— В този момент нищо не отричам и нищо не потвърждавам. Преди всичко искам да се осведомя за източника на тази поразителна информация.

Полковник Кетълман кимна на един от войниците и той отвори вратата. Влязоха Айчър и роботът-мияч.

— О, господарю! — възкликна Айчър. — Разказах на полковник Кетълман за истинските причини, довели до нашето изгнание. Бях ви предупредил! Моля за привилегията да се самоунищожа веднага, като частично изкупление за моето вероломство.

Детринджър мълчеше и трескаво се опитваше да намери начин да се измъкне от идиотската ситуация, в която го бе насадил неговият слуга.

Капитан Макмилън се наведе напред и попита:

— Айчър, защо предаде своя господар?

— Нямах избор, капитане! — отговори нещастникът. — Преди да ми разрешат да отпътувам с господаря си, ферлангските власти

зложиха във веригите на електронния ми мозък определени заповеди и ги направиха задължителни чрез хитри контурни схеми.

— Какви са тези заповеди?

— Отреждат ми ролята на таен наблюдател. Заповядано ми е, в случай, че Детринджър успее по някакъв начин да се добере до цивилизовано място, да взема необходимите мерки за стриктно спазване условията на присъдата.

— Вчера той всичко ми разказа, капитане — намеси се роботът-мияч. — Увещавах го да се противопостави на тези заповеди. Нали разбирате какво искам да кажа, сър?

— Съпротивлявах се, но в рамките на възможностите си — продължи Айчър. — Колкото по-реални ставаха шансовете за спасение, толкова по-силно се проявяваха заповедите, изискващи да предотвратя това. Можеше да ме спре само премахването на съответните контурни схеми.

— Предложих му операция — допълни миячът, — макар че за инструменти разполагах само с вилници, лъжици и ножове.

— С радост бих се подложил на операция — пак заговори Айчър. — Нещо повече. Бих се самоунищожил, само и само да не произнеса предателските думи. Но се оказа, че и това е предвидено. Наложена ми е забрана както за самоунищожение, така и за съгласие за външна намеса, преди да изпълня правителствените задачи. Съпротивлявах се, но силите ми се изчерпаха и се наложи да отида при полковник Кетълман.

— Колко трогателно! — язвително отбеляза Кетълман. — Направо да се просълзиш.

— Не съм — тихо каза Макмилън. — Какви са вашите престъпления, Детринджър?

Детринджър ги изброи с уморен глас — извънредно непристойни действия, преднамерена изповед по време на Възпоменателната Среца, неприкрито злобно насилие. Айчър кимаше унило.

— Според мен чухме достатъчно — каза Кетълман. — Ще произнеса присъдата.

— Един момент, полковник — капитан Макмилън се обърна към Детринджър. — В момента на служба ли сте във Въоръжените сили на Ферланг.

— Не — отговори Детринджър и Айчър потвърди.

— А служили ли сте някога в тях?

— Не.

Роботът потвърди и това.

— В такъв случай намиращият се тук представител на народа на Ферланг не се явява военно лице и трябва да бъде съден от граждански съд — заключи Макмилън.

— Не съм убеден — възпротиви се полковникът.

— Положението е ясно — настояваше капитанът. — Нашите два народа не са във война, следователно Детринджър трябва да се яви пред граждански съд.

— Все пак аз трябва да се заема с тази работа. При цялото си уважение към вас, сър, мисля, че най-добре се оправям в лабиринтите на съдебната практика — заяви Кетълман.

— Аз ще го съдя! — отсече капитан Макмилън. — Освен ако не решите със сила да завземете властта на кораба.

Кетълман поклати глава:

— Нямам намерение да вредя на кариерата си.

Капитан Макмилън се обърна към Детринджър:

— Трябва да разберете, че не мога да проявявам лични симпатии. Вашите власти са произнесли присъда, а от моя страна би било неразумно, дръзко и аполитично да я отменям.

— Съвсем правилно — вметна Кетълман.

— Затова потвърждавам присъдата — вечно заточение. Но заедно с това ще следя тя да се изпълни по-строго отпреди.

Полковникът широко се усмихна. Айчър отчаяно изхлипа. Роботът-мияч промърмори: „Бедният!“ Детринджър стоеше спокойно и твърдо гледаше капитана.

— Съдът реши обвиняемият да продължи изгнанието си. Според присъдата пребиваването на тази приятна планета противоречи на духа на първоначално издадената и смекчавя наказанието. Следователно вие, Детринджър, трябва незабавно да напуснете това убежище и да се върнете в необятните простори на космоса.

— Така му се пада! — обади се Кетълман. — Знаете ли, капитане, не мислех, че ще се окажете способен на това.

— Радвам се, че одобрявате моето решение. Възлагам ви лично да следите за изпълнението на присъдата.

— С удоволствие!

— Считам, че ако използвате всички свободни хора, резервоарите на кораба на подсъдимия могат да се напълнят за два часа. След това той е длъжен веднага да напусне планетата.

— Ще излети преди да се е стъмнило — увери го Кетълман. Изведнъж се сети нещо. — Ей! Гориво за резервоарите? Та нали точно това искаше Детринджър от самото начало?!

— Съдът не се интересува от желанията на подсъдимия — констатира Макмилън. — Те не влияят върху решенията му.

— По дяволите! Не виждате ли, че по този начин му правим услуга?

— Ние го заставяме да излети — подчерта Макмилън. — Това е съвсем различно.

— Ще видим какво ще кажат на Земята — зловещо се закани Кетълман.

Детринджър покорно кимна и напусна земния кораб, стараяйки се изражението на лицето му да не издаде радостта и надеждата, които напиреха в него.

С настъпването на нощта той излетя. Преданият Айчър беше с него — по-верен от когато и да било, защото бе изпълнил правителствената задача. Скоро бяха вече дълбоко в междузвездното пространство.

— Господарю, къде отиваме? — попита роботът.

— Все ми е едно. Към друг прекрасен свят — отвърна Детринджър.

— Може да загинем.

— Възможно е. Но с пълни резервоари твърдо отказвам да мисля за смъртта.

Известно време мълчаха. Пръв проговори Айчър:

— Надявам се капитан Макмилън да няма неприятности заради нас.

— Според мен, той може сам да се грижи за себе си — отговори Детринджър.

На Земята решението на капитан Макмилън предизвика големи спорове и дълги полемики. Още преди официалните органи да съобщят окончателното си становище, вторият контакт между Земята и Ферланг стана факт. Делото на Детринджър бе признато за прекалено объркано и сложно. Въпросът бе предаден на специална смесена

експертна комисия. Петдесет и шест земни и ферлангски юристи умуваха и претегляха все нови и нови „за“ и „против“. А самият Детринджър отдавна бе намерил безопасно убежище и дори зае високопоставена длъжност сред народа на планетата Оменк.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.